

مؤلفه های تأثیر گذار تغییر اقلیم بر محصولات شیلاتی کشور

همایون حسین زاده¹*

¹ موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران

*مسئول مکاتبات: h_hosseinzadeh@yahoo.com

چکیده: در صد سال گذشته میانگین دمای هوا در نزدیکی سطح زمین در حدود 0/18 تا 0/74 درجه سانتی گراد افزایش یافته است. گزارش منتشر شده از سوی هیات جهانی تغییر اقلیم (IPCC) که از مراجع معتبر در زمینه تغییرات آب و هوایی و بررسی تأثیرات گرمایش جهانی است، گازهای گلخانه ای را از تأثیرگذارترین عوامل در بروز پدیده گرمایش جهانی در سطح دنیا شناخته است. تغییر اقلیم (Climate change) که امروزه تهدیدی جدی برای محیط زیست به شمار می رود را می توان یکی از بزرگترین چالش های زیست محیطی دوران اخیر دانست. گرمایش جهانی و تغییر اقلیم از معضلات مهم زیست محیطی است که به ویژه در دو دهه اخیر از سوی بسیاری از محافل علمی در دنیا مورد توجه قرار گرفته است. به نظر می رسد گرمایش جهانی با پیامدهای بسیار مهمی همراه باشد که اثرات آن تا سال ها باقی خواهد ماند. پیامدهایی که می تواند علاوه بر تغییرات جوی، در سطح کره زمین و اقیانوس ها ردپایی از خود بر جا گذارد. پژوهشگران در سال های اخیر به این نتیجه رسیده اند که فعالیت های انسانی و به خصوص مصرف سوخت های فسیلی که موجب انتشار دی اکسید کربن، متان و دیگر گازهای گلخانه ای می شود، در مواجه شدن با این پدیده بیشترین و مهم ترین نقش را داشته است. این موضوع بیانگر این است که دانشمندان بیش از پیش به ارتباط بین فعالیت های انسان ها و گرمایش جهانی یقین پیدا کرده اند. به طور کلی عوامل مؤثر بر تغییرات اقلیمی به دو دسته عوامل طبیعت ساز و عوامل انسان ساز تقسیم می شوند. عوامل طبیعت ساز، شامل دگرگونی های طبیعی رخ داده در درون یا سطح زمین است. پدیده هایی مانند تغییر مقدار نمک اقیانوس ها، تغییرات اتمسفر، سرگردانی قطب ها، فوران آتشفشان ها، چرخه های اقیانوسی و غیره جزء این دسته به شمار می روند. در ایران بارش های ناگهانی و سیل آسا، تغییر الگوی بارش کشور، خشک سالی، ایجاد پدیده های گردوغبار، بارش برف در نقاط گرم و خشک، کاهش فراوانی بارش و برف در کشور و افزایش متوسط دمای برخی شهرها در سال های اخیر، از بارزترین نشانه های دگرگونی اقلیمی است که به گفته اقلیم شناسان، تکرار و تداوم آن ها، نشان دهنده وقوع قطعی پدیده تغییر اقلیم در ایران است. پیامدهای منفی تغییر اقلیم بر تولیدات آبزیان به طور عمده شامل: وقوع نوسانات آب و هوایی، ایران را در آینده ای نه چندان دور وارد چالش های تازه ای خواهد کرد که کاهش منابع آبی و خشک سالی از مهم ترین آن است. مخاطراتی مانند امنیت غذایی و سیاسی، کشاورزی، محیط زیست و سلامت نیز از دیگر مسائلی است که در صورت بی توجهی به موضوع تغییر اقلیم و نوسانات جوی، ایران را تهدید می کند. پیامدهای تغییر اقلیم بر شیلات و محصولات شیلاتی شامل 1- تغییر در فرآیند رشد، تکثیر و بیولوژی آبزیان با افزایش میانگین دمای هوا 2- تغییر در اکوسیستم های آبی و زنجیره های غذایی آبزیان با تشدید رویدادهای آب و هوایی 3- تأثیر بر زمان بندی تولیدات شیلاتی و مدیریت مزارع با تغییر الگوهای آب و هوایی 4- تهدید در مدل های فعلی تولید و تغییر در مدل های تولید آبزیان با بالا آمدن سطح آب دریاها 5- امنیت زیستی آبزیان و اسیدی شدن اقیانوس ها 6- اثر بر زندگی گونه های گیاهی و جانوری در محیط های دریایی می باشند.

کلیدواژه ها: تغییر اقلیم، محصولات شیلاتی، ایران